

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Lähtökohtaisesti matkailun aiheuttamat alueelliset haitat ja lisäkustannukset (esim. matkailualueiden talvikunnossapito ja turvallisuusjärjestelyt, matkailuneuvonnan järjestäminen ja digitaalisten palveluiden kehittäminen, opasteet, matkailua tukevan joukkoliikenteen kehittäminen) tulisi kattaa kasvattamalla matkailualueiden osuuksia valtion keräämistä verotuloista (esim. osuus yhteisöverosta tai arvonlisäverosta). Jos tätä mallia ei ole käytännössä mahdollista toteuttaa, suhtautuu Inarin kunta positiivisesti matkailijaveron käyttöönottoon ja pitää ajankohtaa sen edistämiseen sopivana. On tärkeää, että matkailijavero kohtelisi erilaisia toimijoita ja majoitusmuotoja mahdollisimman tasapuolisesti.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Merkittävin hyöty on se, että matkailijoilta kerätyillä verotuloilla voidaan kompensoida alueen kasvavien matkailijavolyymien aiheuttamia vaikutuksia ja kustannuksia esimerkiksi luonnolle, jätehuollolle sekä infran ylläpitoon tai kohdentaa erityisiin matkailun kehittämistoimiin. Verotuksella voitaisiin edistää kestävä matkailun tavoitteita ja paikalliskulttuurin säilyttämistä. Alueellisesti kohdennettu vero vaikuttaa positiivisesti matkailun paikalliseen sosiaaliseen hyväksyntään.

Matkailijaveron haittavaikutuksena voi olla kilpailun kannalta negatiivinen vaikutus, jos vero ei kohtele tasapuolisesti erilaisia matkailutoimijoita. Matkailuveron keräämisen liittyvä hallinnollinen kuorma ja kustannusvaikutukset voivat kasvaa liian suuriksi, jos järjestelmä ei ole joustava ja riittävän yksinkertainen. On erittäin tärkeää, että valtion rahoitus ja alueellinen rahoitus pidetään erillään. Matkailuverosta ei saada alueellista todellista hyötyä, jos vastaavasti valtion rahoitus vähennetään esimerkiksi terveydenhuollosta, pelastustoimesta tai Metsähallituksen luontopalveluista. On myös huomioitava, että ravitsemus- ja majoituspalvelujen kokonaisveroaste on Suomessa jo valmiiksi korkea.

Verojen käyttötarkoitus tulisi kirjata lakiin, jotta varmistetaan rahan kohdentuminen matkailua hyödyttäväksi. Tällä hetkellä matkailun ja sen liitännäisten toimialojen valtiolle tuottamia verotuloja ei kohdisteta matkailualueelle (esim. yhteisöveron osuus ja arvonnäisävero).

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Pilotointi on lähtökohtaisesti hyvä asia, mutta ennen sen aloittamista pitäisi veroon ja sen keruujärjestelmään liittyvät vaikutukset ja kustannukset olla selvitettyinä. Pilotoinnista aiheutuu merkittäviä kustannuksia mm. kassa- ja tilitysjärjestelmiin. Nämä eivät saa rasittaa kohtuuttomasti pilotointiin osallistuvia yrityksiä tai kuntia. Myös pilotoinnin aloitusajankohdan on oltava tarpeeksi kaukana, jotta yrityksen pystyvät valmistautumaan kokeiluun ja esimerkiksi huomioimaan asian matkanjärjestäjäneuvotteluissa. Kokeilussa tulisi selvittää erityisesti, vaikuttiko matkailijaveron käyttöönotto matkailun haittojen kompensointiin alueellisesti/paikallisesti ja paransiko se matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijaveron otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Kunta saisi mahdollisuuden kerätä matkailijoilta verotuloja, jolla voidaan kompensoida matkailun alueellisia haitallisia vaikutuksia ja kustannuksia sekä parantaa matkailuliiketoiminnan edellytyksiä alueella.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan laajasti sosiaalisia, taloudellisia ja ekologisia tavoitteita. Verotuloilla voitaisiin kompensoida matkailun aiheuttamaa kuormitusta. Veron avulla voitaisiin mm. tukea paikallisyhteisöä, kehittää innovatiivisia ratkaisuja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä tukea koulutusta ja tutkimusta kestävän matkailun osa-alueella. Edellytyksenä on, että kerätty vero korvamerkitään ja palautuu kyseisen kunnan kestävän matkailun edistämisen käyttöön. Verotuloilla voidaan edistää paikalliskulttuurin säilyttämistä ja edistämistä sekä matkailun sosiaalisen kestävyden edistämistä paikallisyhteisössä ja elinkeinoissa.

Minkä suuruinen matkailijaveron olisi perusteltu?

Veron määrä tulisi verrata muihin Euroopan matkailija- ja kaupunkiverojen summiin, jotta sillä ei vaikutettaisi negatiivisesti matkailualan kilpailukykyyn. On myös muistettava, että hintataso ja matkailuliiketoiminnan verotus on Suomessa jo tällä hetkellä korkea. Veron tulisi tämän hetken näkemyksen mukaan olla euromääräinen, ei prosenttiosuus palvelun hinnasta.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Veron tulisi kohdistua kaikkiin majoitusmuotoihin. Jos vero koskisi vain rekisteröityjä yöpymisiä, niin se voisi lisätä Airbnb:n ja rekisteröimättömien majoituspalvelujen käyttöä. Inarin kunnan alueella on hyödyntämätöntä majoituskapasiteettia rekisteröidyssä majoituksessa, johon matkailijoita

haluttaisiin ensisijaisesti ohjata mm. toiminnan paremman valvottavuuden ja säätelyn näkökulmasta.

Veron ei tulisi kohdistua maakunnan alueella asuvien yöpymisiin, koska paikallisesti ihmiset joutuvat Lapin pitkien etäisyyksien takia käyttämään majoituspalveluita esimerkiksi asiointimatkojen yhteydessä.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Lähtökohtaisesti järjestelmän toimivuuden, kustannustehokkuuden ja yritysten alueellisen kilpailukyvyn kannalta laajemmat soveltamisalueet olisivat todennäköisesti parempia kuin kuntakohtaiset ratkaisut. Loppujen lopuksi esimerkiksi matkailijaveron käyttö, veron suuruus ja keräysajankohta tulisi olla kuntien päätettävissä.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Veron tulisi kohdistua koko kunnan alueelle.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Matkailijaveron keräämisen ajankohta tulee olla kuntien itse päätettävissä.

Hyötyjä: Jos veroa kerättäisiin vain sesonkina, voisi se ohjata ympärivuotiseen matkailuun nykyistä enemmän, kun ns. hiljaisina aikoina ei kerättäisi veroa. Tämä olisi myös yksi keino lisätä kestävä matkailua. Vero olisi ns. ruuhkavero tasaamaan kuormitusta. Toisaalta majoitusyritysten hinnoittelu on jo kysyntään perustuvaa ja hinta korkeampi sesonkiaikoina kuin hiljaisempina aikoina.

Haittoja: Sesonkiperustainen soveltaminen voi vaikuttaa negatiivisesti kilpailukykyyn, jos sesonkiajat eivät ole yhteisesti ennalta määriteltäviä Lapin/maakunnan kunnissa ja ne jäävät kunkin kunnan itse määrättäviksi. Yksi kunta voisi määritellä sesongin vain esimerkiksi joulukuulle ja toinen kunta arvioisi sesongin kestoksi esim. viisi kuukautta. Tämä voi tehdä järjestelmästä sekavan esimerkiksi useamman Lapin kunnan alueilla toimiville yrityksille.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Kunnille tulisi jättää laajasti mahdollisuus päättää veron soveltamiseen liittyvistä yksityiskohdista. Valtion tulisi kuitenkin päätöksillään varmistaa, että vero kohdistuu tasapuolisesti kaiken tyyppisiin majoituksiin.

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Matkailuverosta ei saada alueellista hyötyä, jos se ei palaudu matkailualueelle/ kuntaan. Kunnan vuosittaiseen budjettiharkintaan tulisi jättää se, mihin matkailun edellytyksiä parantavaan toimintaan tai esimerkiksi luontohaittoja vähentävään toimintaan verotulo kohdennettaisiin.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Verovelvollisena tulisi olla kaikki majoitustoimijat. Veron keräämisen ja tilittämisen tulisi olla hallinnollisesti kevyttä siten, että se ei vie kohtuuttomasti verovelvollisen resursseja.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Matkailun merkitys Inarin kunnalle on erittäin merkittävä, noin 45 % kaikkien toimialojen liikevaihdosta ja lähes 47 % kaikkien toimialojen henkilötyövuosista.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Vaikea arvioida etukäteen. Veron tason tulee olla sellainen, että se ei vaikuta merkittävästi matkailijan ostopäätöksen ja kestää kansainvälisen vertailun.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Asukkaat todennäköisesti kannattaisivat matkailijaveroa, jos verotulot kyettäisiin ohjaamaan läpinäkyvästi tiettyihin matkailusta aiheutuviin kuluihin tai haittavaikutuksiin. Matkailuvero oletettavasti lisäisi matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä. Ylimääräisestä veronkeruumallista aiheutuisi yrityksille lisäkustannuksia esimerkiksi järjestelmien muutostöistä. Vero ja nämä lisäkustannukset saattavat heikentää yritysten kilpailukykyä.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Mahdollisimman laaja käyttöönotto alueellisesti ja yhtenäinen veron suuruus helpottaisi käytännön toteutusta ja esimerkiksi viestintää. Toisaalta yksittäinen kunta voisi saada kilpailuetua siitä, että matkailijaveron tuotot käytettäisiin uudistamaan matkailuun.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Matkailijaveron on tarkoitus kohdistua alueelliseen matkailuhaittojen kompensointiin ja matkailun toimintaedellytysten kehittämiseen. Matkailuliiketoiminnan kokonaisverokanta on Suomessa jo valmiiksi korkea, mutta verotuotot päätyvät valitettavasti pääsääntöisesti valtiolle, eivätkä alueille, joissa kustannukset ja haitat syntyvät.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Norja on juuri ottamassa käyttöön kunnille mahdollisuuden kerätä matkailuveroa, joten sen kokeilun tuloksia olisi syytä seurata ja selvittää. Myös Arktisella keskuksella on alkanut hanke, jonka osana selvitetään mm. matkailuveroasiaa.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

Inarin kunta ei jätä vastausten lisäksi erillistä kirjallista lausuntoa.

Harju Anne
Inarin kunta